

Reactie van de Sectorraad GO op de internetconsultaties van het Wetsvoorstel Vrij en Veilig Onderwijs en de uitbreiding van de monitor sociale veiligheid voor leerlingen.

Het ministerie van OCW wil het klachtenstelsel en het veiligheidsbeleid van scholen verder versterken door onder andere een meld- en overlegplicht voor seksuele intimidatie en een meldplicht voor incidenten van ernstige (sociale) onveiligheid te introduceren.

Binnen het gespecialiseerd onderwijs kennen we onderwijsvormen waarbij het vraagstuk *veiligheid* dagelijks aan de orde is. Afhankelijk van de doelgroep kan bijvoorbeeld gedacht worden aan incidenten met fysieke agressie naar leerlingen en/of leerkrachten, maar ook kwetsbare jongeren die of dader of slachtoffer zijn van loverboy-activiteiten of jongeren die te kampen hebben met psychische klachten. Vaak hebben scholen binnen het gespecialiseerd onderwijs al een stevig veiligheidsnetwerk in en om de school heen met zowel interne als externe partners (bijvoorbeeld (specialistische) jeugdhulp) waarmee intensief wordt samengewerkt, maar veiligheidsissues kunnen niet altijd voorkomen worden, juist vanwege de achtergrond van de doelgroep.

Verder staan onze scholen bekend om hun sterke pedagogische klimaat waarin de sociale veiligheid van onze leerlingen een belangrijk onderdeel is. Aandacht voor de sociale veiligheid van onze leerlingen vindt in diverse vormen plaats ook in samenwerking met andere partners in en om de school. Denk hierbij aan specifieke lessenseries, trainingen en individuele trajecten van leerlingen.

Dit neemt niet weg dat ook wij ons zorgen maken om de stijgende cijfers rondom de veiligheid en het veiligheidsgevoel in school.

Wat wij missen in het wetsvoorstel en/of de Memorie van Toelichting, is een samenhang met de reeds bestaande wetten en regels over de veiligheid in school. Wij kunnen ons voorstellen dat bestuurders en schoolleiders soms de bomen door het bos niet meer kunnen zien, terwijl een groot deel van de veiligheidsaspecten die genoemd worden in het wetsvoorstel al in andere wetten is opgenomen. Ons verzoek is derhalve om deze wijzigingen ook op te nemen in het toezichtskader van de inspectie, met een verwijzing naar de betreffende wetten (zoals ook nu al in het toezichtskader *gedaan wordt*).

Met betrekking tot een aantal artikelen over seksuele intimidatie (bijvoorbeeld artikel **4a en 5b.2b**) wordt eenzijdig over de veiligheid van de leerling op school gesproken. In de IAK staat vermeld dat de Tweede Kamer in een aantal moties heeft gevraagd om de veiligheid van het personeel verder te versterken. Seksuele intimidatie kan op school maar ook buiten schooltijd voorkomen. Bijvoorbeeld tussen: leerlingen onderling, schoolmedewerkers onderling of een schoolmedewerker en een leerling. De school is verantwoordelijk voor de veiligheid van alle leerlingen en personeel. In de praktijk is het soms echter lastig om seksuele intimidatie te signaleren. Niet alleen omdat het vaak online plaatsvindt en buiten het zicht van anderen, maar ook omdat gedrag van een leerling of schoolmedewerker op verschillende manieren opgevat kan worden. Wat de één ervaart als seksueel of grensoverschrijdend, ervaart een ander niet op die manier. En wat de één vriendschappelijk bedoelt, kan de ander als grensoverschrijdend of ongewenst ervaren. In dit kader vragen wij ons af (m.b.t. artikel 4a.1a) wat het uitgangspunt in de wet is als deze situatie zich voordoet vanuit een leerling richting een met taken belast persoon? Juist vanwege deze complexiteit moeten scholen een zorgvuldig veiligheidsbeleid hebben met een helder protocol waarin precies staat hoe school en betrokkenen moeten handelen.

Sectorraad GO vindt het belangrijk dat er hier ook aandacht voor is in de communicatie over 'vrij en veilig onderwijs'. Dat wordt nu nog gemist.

Hieronder nog een aantal specifieke opmerkingen/aanbevelingen/suggesties opgesomd.

1. In artikel 4a overlegplicht vertrouwensinspecteur wordt onder lid 1a gesproken over een indringende wijze van benaderen. Hoe wordt dit bepaald? En wat gebeurt er als het niet op een indringende wijze gebeurt?
Wij missen hier een duidelijke definitie van 'indringend'.
2. In artikel 4a overlegplicht vertrouwensinspecteur: onder lid 2 staat, indien uit het overleg blijkt dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden doet het bevoegd gezag onverwijld aangifte.
In het oude artikel (WEC) stond ook beschreven waar men aangifte kon doen ("...bij een opsporingsambtenaar als bedoeld in artikel 127 juncto artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering..."), waarom is dit eruit gehaald? Wij vonden deze informatie helpend en duidelijk.
3. In het oude artikel (WEC) staat dat het bevoegd gezag pas aangifte doet als ouders en de met taken belaste persoon op de hoogte zijn gesteld. ("Voordat het bevoegd gezag overgaat tot het doen van aangifte, stelt het de ouders van de betrokken leerling, onderscheidenlijk de betreffende ten behoeve van de school met taken belaste persoon, hiervan op de hoogte").
Klopt het dat de volgorde nu niet meer van belang is waarop men wordt geïnformeerd?
4. In artikel 4a overlegplicht vertrouwensinspecteur wordt onder lid 4 gesproken over een personeelslid die kennis draagt over een situatie als bedoeld in het eerste lid stelt het bevoegd gezag daarvan onverwijld in kennis.
Wij kunnen ons voorstellen dat dit wenselijk is, echter wij vragen ons wel af of dit controleerbaar is.
5. In het wetsvoorstel wordt meerdere malen over 'ouders' gesproken. Bijvoorbeeld in artikel 4a onder lid 3. Hoe moeten we "ouders" lezen?
We vinden het belangrijk dat 'ouder(s)' in de wet overal wordt aangepast naar ouders/verzorgers zodat de wet ook kloppend is voor bijvoorbeeld leerlingen die geen ouders meer hebben of wanneer er sprake is van een OTS. Dus wanneer er een andere wettelijke vertegenwoordiger is.
6. In artikel 5c Meldplicht ernstige veiligheidsincidenten:
  - Er staat "inspectie", maar o.i. moet dit al bij de Arbeidsinspectie gemeld worden.
  - m.b.t. 'zwaar lichamelijk letsel': de Arbeidsinspectie meldt 'bij blijvend letsel'. Daarnaast: bij ziekenhuisopname, dit moet ook bij de Arbeidsinspectie gemeld worden.
7. Artikel 5.1.d: De coördinatie van het beleid dat pesten tegengaat wordt bij een personeelslid belegd.
*Scholen zijn al verplicht om een contactpersoon aan te wijzen, dat staat vermeld in meerdere wetten: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2015-238.html> Staatscourant art. 4c.1c.1 en 2: "er zorg voor draagt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
1°.het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten, en.."
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/vraag-en-antwoord/aanpak-pesten-school> Zie ook:
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/veilig-leren-en-werken-in-het-onderwijs/veiligheid-op-school>
In de wet staat verder dat scholen: een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren; 2 taken binnen het onderwijsteam moeten beleggen. Er moet een aanspreekpunt zijn waar leerlingen*

en ouders pesten kunnen melden. Ook moet iemand het pestbeleid op school regelen. Dit kan dezelfde persoon zijn, maar dat hoeft niet. de beleving van veiligheid, de aantasting van die veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten meten. Zo is er altijd een actueel en representatief beeld van de situatie waar de school naar kan handelen. Meer informatie staat in de brochure Zorgplicht sociale veiligheid leerlingen op school.

8. In artikel 23 Vertrouwenspersonen onder lid 3 staat ‘De vertrouwenspersoon, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, fungeert als aanspreekpunt voor klachten over pesten’.

Dit is niet duidelijk: er is een personeelslid dat aanspreekpunt is, en een ander personeelslid dat het beleid coördineert? (zie Artikel 4c, lid 1-d: de coördinatie van het beleid dat pesten tegengaat is bij een personeelslid belegd).

Zie ook punt 7 hierboven.

9. In artikel 23: Vertrouwenspersonen onder lid 5 staat het bevoegd gezag benadeelt de vertrouwenspersoon niet in zijn positie op de school als gevolg van wijze waarop hij uitvoering geeft aan de taken, bedoeld in het tweede lid.

Klopt het dat hier alleen de interne vertrouwenspersoon wordt bedoeld? Het artikel wordt duidelijker wanneer expliciet wordt benoemd in dit artikel wanneer er sprake is van de interne- of de externe vertrouwenspersoon.

10. In artikel 23 Vertrouwenspersonen onder lid 7 staat dat de vertrouwenspersoon bevoegd is tot het verwerken van bijzondere persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens over de gezondheid en strafrechtelijke persoonsgegevens, voor zover deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de taak, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a.

Wij vragen ons af of dit mag in het kader van de privacywet? Over welke ‘verwerking van persoonsgegevens’ gaat het hier? De vertrouwenspersoon is ook niet degene die de aangifte doet. Wij stellen voor om de tekst van artikel 23, lid 8 (WEC) toe te voegen:

‘Degene die betrokken is bij de uitvoering van dit artikel en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijze moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.’

11. Artikel 23b, lid 1: In de WEC staat nu dat een leerling vanaf 13 jaar bij het bevoegd gezag een klacht in kan dienen. *Klopt het dat de leeftijd is losgelaten?*
12. Artikel 23b, lid 3: *Toevoegen: d. wijze waarop gegevens worden bewaard en de toegankelijkheid hiervan.*
13. Artikel 23c, lid 5: *Toevoegen: d. wijze waarop gegevens worden bewaard en de toegankelijkheid hiervan.*

IAK

Wij hechten veel waarde aan de juistheid en volledigheid van de gegevens.

In de IAK staat bij punt 6 dat “de bestaande meld-, overleg en aangifteplicht voor seksueel misbruik wordt uitgebreid naar seksuele intimidatie”. Ons inziens klopt dit niet: in het wetsvoorstel wordt nl. niet gesproken over aangifteplicht bij seksuele intimidatie.

In de IAK wordt gesproken over een interne- en externe vertrouwenspersoon. In het wetsvoorstel staat dit niet op deze manier benoemd. Het zou duidelijker zijn als dat ook in het wetsvoorstel staat. Zie ook punt 9 hierboven.

In de IAK staat bij punt 6 dat er een verplichting komt voor scholen om een interne en externe vertrouwenspersoon te hebben. Dit is onvolledig: dit geldt niet voor scholen met minder dan 145 leerlingen, daar geldt alleen de plicht voor een externe vertrouwenspersoon.